

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ УКРАИНЫ
ХАРЬКОВСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ХАРЬКОВСКИЙ ГУМАНИТАРНЫЙ ИНСТИТУТ
„НАРОДНАЯ УКРАИНСКАЯ АКАДЕМИЯ“

МАТЕРИАЛЫ И ТЕЗИСЫ

НАУЧНОЙ КОНФЕРЕНЦИИ, ПОСВЯЩЕННОЙ 30-летию
КАФЕДРЫ ИСТОРИОГРАФИИ,
ИСТОЧНИКОВЕДЕНИЯ И АРХЕОЛОГИИ ХГУ
(II Астаховские чтения)
1-2 ноября 1994 г.

Бадаев Д. В.

Харьковский исторический музей

КОМПЛЕКС ВООРУЖЕНИЯ КАК КАТЕГОРИЯ ОРУЖИЕВЕДЕНИЯ

Оружие можно рассматривать как "средство производства" целых социальных групп на протяжении всей истории цивилизации. Это специфический раздел материальной культуры. Его изучение имеет развитую традицию, требует специальной методики и отдельной дисциплины – оружейведения. Комплекс вооружения /КВ/ – одна из ключевых ее категорий.

КВ – совокупность предметов наступательного и оборонительного вооружения /НВиОВ/, характерная для: а/ отдельной этносоциальной группы, государства, археологической культуры и исторического периода /например, европейского средневековья/; б/ ее единичного представителя.

Значение КВ в специальных исследованиях оружейведов-археологов, коллекционеров, прикладников различно.

Господство в тактике принципа "подобное против подобного" об"единяло НВиОВ, предназначенные для борьбы друг с другом, в единый КВ. На базе КВ формируется военно-социальная структура и тактические системы.

КНВ /комплекс наступательного вооружения/ об"единяет предметы клинкового /белого/, древкового /рубящего и ударного/, штангового /кольцевого и комбинированного/, метательного и огнестрельного оружия, включая боевое оружие и оружие-инструмент, часть походного снаряжения. Среди высокоспециализированного боевого оружия выделяется клинковое как наиболее универсальное, многофункциональное, удобное в носке и простое по структуре, элитарное по технике изготовления и владения, атрибут воина и деталь его костюма. Ударное и рубящее оружие, так же как и штанговое, метательное и огнестрельное, совмещаются в едином комплексе редко.

Число НВ в составе КВ характерно для каждой из групп воинов средневековой Европы. Например, у всадника /кочевника, дружинника, рыцаря/ 4 предмета; 3 – у профессионального воина в

затяжної кампанії; 2 – у ополченця в поході. Такої КНЗ забезпечує як ведення бою на довгій і середній дистанції, в ближньому бою, так і в рукопашному бою. Захитник городських стін обходився одним предметом боєвого озброєння.

Володика С.Г.

Херсонська філія Миколаївсько-
госуднобудівного інституту
Сінкевич С.Г.

Херсонський педінститут

ЗАРОДЖЕННЯ ТА РОЗВИТОК ТРАДИЦІЇ ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА
ХАРКІВСЬКОЇ ШКОЛИ ІСТОРИКІВ УКРАЇНИ
КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ ст.

Початок становлення харківської школи істориків України пов'язаний з діяльністю Харківського історико-філологічного товариства та творчістю академіка Д.І.Багалія. Працям академіка та його однодумців притаманне було надання першочергового значення джерельній базі і навіть визначення тематики та характеру праць залежно від наявності джерел.

На рівні тогочасної науки знаходилися і методи опрацювання джерел. В цьому плані харківська школа була органічною частиною вітчизняної та європейської історіографії. Одночасно через низку об'єктивних і суб'єктивних факторів зформувалися і специфічні риси. Йдеться про надання переваги архівним матеріалами, ретельну внутрішню та зовнішню критику джерел, послідовний документалізм у викладі, намагання залучити до аналізу якомога більше документальних матеріалів.

Ці традиції були розвинуті у 1920-ті рр. в працях співробітників Харківської науково-дослідної кафедри історії української культури, причому визначальний вплив на формування джерелознавчої культури нової генерації харківських істориків мали дослідники старшого покоління.

В ці роки з'явилася низка публікацій харків'ян з питань історії та теорії джерелознавства; було залучено до аналізу нові як за формою /фонди поліції, жанлармерії тощо/, так і змістом /історія національно-визвольного руху, лекабрязь/ види джерел; більш широко стали використовувати статистику, фольклор, етно-